

**PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA
I WYMAGANIA EDUKACYJNE
Z JĘZYKA POLSKIEGO
w roku szkolnym 2018/2019
w klasie 5**

Imię i nazwisko nauczyciela	Iwona Wójcik
Wymagania na poszczególne stopnie	
Ocena niedostateczna	<p>Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.</p> <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w posiadanej wiedzy; • nie potrafi wykonać zadania nawet przy pomocy nauczyciela; • wykazuje lekceważący stosunek do nauki; • nie reaguje na polecenia nauczyciela; • nie odrabia prac domowych; • nie jest aktywny w czasie zajęć;
Ocena dopuszczająca	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma duże braki w wiedzy; • nawet proste zadania i ćwiczenia wykonuje przy pomocy nauczyciela; • nie potrafi samodzielnie przeczytać ze zrozumieniem tekstu literackiego; • w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażące błędy, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań; • nie jest aktywny na lekcji, ale wykazuje chęć do pracy; • często nie potrafi samodzielnie wykonać pracy domowej; • niesystematycznie prowadzi zeszyt; <p>Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:</p> <p style="text-align: center;">I. ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI</p> <p>SŁUCHANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • skupia uwagę na prostych wypowiedziach innych osób • reaguje na wypowiedzi innych werbalnie i niewerbalnie (mimiką, gestem, postawą) • rozumie polecenia nauczyciela, wypowiedzi innych uczniów • identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich oraz typowych sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia i obserwacji * rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, odmowę, zaproszenie, gratulacje, życzenia, przeprosiny, instrukcję • wskazuje najważniejsze informacje w wysłuchanym niedługim tekście, zwłaszcza w jego warstwie dosłownej, i uzupełnia różne typy notatek graficznych o te informacje • rozumie ogólny sens słuchanych utworów • rozpoznaje nastrój słuchanych komunikatów • dostrzega etyczny wymiar języka (prawdę, kłamstwo, przemilczanie informacji, brutalizację wypowiedzi) <p>CZYTANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich oraz typowych sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia i obserwacji (autor, narrator, czytelnik, słuchacz) • rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, odmowę, zaproszenie, gratulacje, życzenia, przeprosiny, instrukcję, ogłoszenie • wskazuje najważniejsze informacje w przeczytanym tekście, zwłaszcza w dosłownej warstwie tekstu i wyrażone wprost, i uzupełnia na podstawie czytanego tekstu różne typy notatek graficznych o te informacje

- wskazuje części składowe wypowiedzi (tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie)
- rozumie dosłowne znaczenie wyrazów w wypowiedzi
- rozumie ogólny sens czytanych utworów
- określa nastrój wypowiedzi
- stara się czytać teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym, wyróżnia pauzą koniec wypowiedzenia
- rozpoznaje w wypowiedziach podstawowe części mowy (rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówki)
- rozpoznaje zdanie pojedyncze i zdanie złożone

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- sprawdza pisownię wyrazów w słowniku ortograficznym
- wyszukuje synonimy w słowniku wyrazów bliskoznacznych
- wybiera proste informacje z hasła encyklopedycznego, czasopisma, podanej strony internetowej

II. ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- mówi o swoich reakcjach czytelniczych
- wyraża swój stosunek do postaci
- odróżnia fikcję od rzeczywistości
- odróżnia elementy fantastyczne od realistycznych
- odróżnia autora od osoby mówiącej w tekście literackim
- określa najważniejsze elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia, omawia akcję
- zna cechy baśni, legendy, bajki, wie, co to jest mit
- rozpoznaje wers, strofę, rym, refren
- rozpoznaje przenośnię, porównane, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy
- wyodrębnia film i spektakl teatralny spośród innych przekazów i tekstów kultury oraz potrafi nazwać ich tworzywo (ruchome obrazy, warstwa dźwiękowa)

III. TWORZENIE WYPOWIEDZI

MÓWIENIE

- nawiązuje i podtrzymuje kontakt werbalny z innymi uczniami i nauczycielem
- formułuje proste pytania i udziela prostych odpowiedzi pod względem konstrukcyjnym
- wypowiada komunikaty zawierające proste informacje
- wyraża wprost swoje intencje
- odróżnia sytuację oficjalną od nieoficjalnej i potrafi odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej skierować prośbę, pytanie, odmowę, wyjaśnienie, zaproszenie, instrukcję, gratulacje, życzenia
- stosuje podstawowe zwroty grzecznościowe podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem
- mówi na temat, opowiada o obserwowanych zdarzeniach, akcji książki, filmu
- za pomocą prostych zdań opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę
- za pomocą prostych zdań opisuje obraz, ilustrację, plakat
- wygłasza tekst utworu z pamięci

PISANIE

- stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu
- zna podstawowe zasady dotyczące pisowni wielką literą oraz pisowni ó – u, rz – ż, ch – h
- tworzy proste wypowiedzi oraz notatki na podany temat
- uzupełnia prosty schemat, tabelę
- zna podstawowe zasady układu graficznego listu prywatnego i oficjalnego, dialogu, zaproszenia, ogłoszenia, planu ramowego wypowiedzi i z pomocą nauczyciela zapisuje list, dialog, układa plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi, redaguje zaproszenie, ogłoszenie, instrukcję, pamiętnik i dziennik pisany z perspektywy bohatera i własnej
- zapisuje kilkuzdaniowe opowiadanie odtworzone z dialogiem
- za pomocą prostych zdań tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci
- za pomocą prostych zdań tworzy opis obrazu, ilustracji, plakatu
- stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (np. dobiera wyrazy bliskoznaczne), składni (konstruuje poprawne zdania pojedyncze, stosuje wielkie litery na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na końcu), fleksji (stosuje czasowniki, rzeczowniki, przymiotniki i przysłówki w zdaniu), fonetyki (dzieli wyrazy przy przenoszeniu do następnej linii, zna sposoby oznaczania miękkości głosek, zauważa różnicę między wymową a zapisem samogłosek ustnych, dźwięcznych i bezdźwięcznych)
- stara się dbać o estetykę zapisu wypowiedzi

Ocena dostateczna

Uczeń:

- posiada podstawowe wiadomości przewidziane programem, choć jego wiedza jest fragmentaryczna, ma problemy z samodzielnym jej wykorzystaniem;
- trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela;
- wypowiada się dość poprawnie, choć zasób jego słownictwa nie jest bogaty, nie popełnia rażących błędów językowych;
- sporadycznie zabiera głos na lekcji;
- odrabia obowiązkowe prace domowe;
- musi posiadać zeszyt przedmiotowy;
- zna treść lektur;

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:

I. ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI

SŁUCHANIE

- słucha innych, uczestniczy w rozmowie oraz innych sytuacjach komunikacyjnych (zadaje pytania, odpowiada, instruuje, gratuluje, zaprasza, przeprosza)
- wybiera najważniejsze informacje z wysłuchanego tekstu
- tworzy prostą notatkę w formie tabeli, schematu, kilkudzaniowej wypowiedzi, planu
- określa temat utworu, powtarza swoimi słowami ogólny sens usłyszanej wypowiedzi, opowiada fabułę usłyszanej historii, zauważa metaforyczny charakter baśni, legendy, bajki, mitu
- rozpoznaje proste intencje niewyrażone wprost
- rozpoznaje typowe wypowiedzi informacyjne i literackie
- na podstawie intonacji odróżnia wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące i pytające

CZYTANIE

- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi
- określa temat i główną myśl tekstu
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych
- wybiera potrzebne informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu
- wskazuje cytat
- wskazuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi
- rozpoznaje cechy zaproszenia, życzeń, ogłoszenia, instrukcji, przepisu
- określa temat utworu, powtarza swoimi słowami ogólny sens usłyszanej wypowiedzi, opowiada fabułę usłyszanej historii, zauważa metaforyczny charakter baśni, legendy, bajki, mitu, wskazuje morał wyrażony wprost
- rozpoznaje typowe wypowiedzi informacyjne, literackie, reklamowe
- rozumie funkcję znaków interpunkcyjnych (kropki, przecinka, znaku zapytania, wykrzyknika), akapitów i marginesów w tekście prozatorskim, wskazuje cudzysłów
- wskazuje wersy, strofy, rymy w tekstach poetyckich
- poprawnie artykułuje i akcentuje wyrazy, stosuje intonację zdaniową podczas głośnego czytania utworów
- odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych
- rozpoznaje w wypowiedziach liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik
- rozpoznaje podstawowe funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedziach (orzeczenie, podmiot)
- odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego, zdanie pojedyncze rozwinięte od zdania nierozwiniętego
- rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczb, rodzajów gramatycznych (rzeczownik, przymiotnik), osób, czasów i rodzajów gramatycznych (czasownik), określa stopień przymiotnika i przysłówka
- posługuje się alfabetem, uwzględnia różnice między zapisem a wymową samogłosek nosowych, głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, oznacza miękkość głosek

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- wybiera odpowiednie informacje ze słownika ortograficznego, słownika wyrazów bliskoznacznych, szkolnego słownika języka polskiego
- korzysta z encyklopedii, czasopisma, stron internetowych

II. ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- nazywa swoje reakcje czytelnice
- dostrzega cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe

- nazywa elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia, wątki
- wskazuje elementy akcji
- wskazuje w utworze cechy baśni, legendy, bajki
- rozumie, czym jest mit
- wie, czym jest: wers, zwrotka, rym, rytm, refren
- wskazuje w tekście porównanie, przenośnię, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy
- wyodrębnia film spośród innych dziedzin sztuki
- zna pojęcia: gra aktorska, dekoracja, kostiumy, rekwizyty, inscenizacja, scena, widownia, kurtyna, kulisy, próba, program teatralny, afisz
- przypisuje cechy bohaterom oraz ocenia ich postawy w odniesieniu do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość
- odczytuje sens utworów na poziomie semantycznym (dosłownym)
- odczytuje morał baśni, bajek, zauważa metaforyczny charakter mitu

III. TWORZENIE WYPOWIEDZI

MÓWIENIE

- świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej
- dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie dobiera różne typy wypowiedzeń prostych i rozwiniętych, stosuje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące
- formułuje pytania zamknięte i otwarte
- udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych
- wypowiada się w kilku logicznie ze sobą połączonych zdaniach na tematy związane z codziennością, otaczającą rzeczywistością, lekturą
- stosuje zwroty grzecznościowe i odpowiednie konstrukcje składniowe (np. tryb przypuszczający) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem
- składa życzenia, gratulacje, instruuje
- wypowiada się w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne
- opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni (używa przysłówków i wyrażen przyimkowych)
- dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne
- recytuje utwór poetycki, oddając jego ogólny nastrój i sens
- stosuje zasady poprawnej wymowy i akcentowania wyrazów rodzimych
- posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem)

PISANIE

- stosuje podstawowe zasady ortografii dotyczące pisowni ó – u, rz – ż, ch – h i interpunkcji
- odróżnia nazwy własne od pospolitych i potrafi zastosować odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą
- poprawnie zapisuje *nie* z różnymi częściami mowy
- poprawnie zapisuje wyrażenia przyimkowe
- poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki
- konstruuje i zapisuje kilkuzdaniowe wypowiedzi poprawne pod względem logiczno-składniowym
- używa wypowiedzeń pojedynczych i złożonych, stosuje przecinki
- w zależności do adresata i sytuacji świadomie dobiera wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące
- samodzielnie zapisuje dialog
- dzieli wypowiedzi na części kompozycyjne (wstęp, rozwinięcie, zakończenie)
- buduje ramowy i szczegółowy plan wypowiedzi
- układa opowiadanie odtwórcze z dialogiem oraz z elementami opisu, krótką relację, zaproszenie, ogłoszenie, pamiętnik i dziennik pisany z perspektywy bohatera i własnej
- redaguje notatkę w formie prostego schematu, tabeli, planu
- zapisuje instrukcję z uwzględnieniem sformułowań wskazujących na kolejność wykonywanych czynności
- tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci, obrazu, ilustracji, plakatu, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni (używa przysłówków i wyrażen przyimkowych)
- w liście prywatnym i oficjalnym, dialogu, zaproszeniu i ogłoszeniu stosuje odpowiedni układ graficzny
- stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (wykorzystuje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne w tworzonym tekście), składni (konstruuje zdania pojedyncze proste i rozwinięte oraz wypowiedzenia złożone, używa różnych typów wypowiedzeń: oznajmujących, rozkazujących, pytających, wykrzyknikowych; łączy wypowiedzenia

	<p>składowe za pomocą spójnika w wypowiedzenia złożone), fleksji (używa poprawnych form gramatycznych czasowników, rzeczowników, przymiotników; poprawnie zapisuje formy bezokoliczników oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego czasowników w czasie przyszłym i przeszłym</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady estetycznego zapisu tekstu
<p style="text-align: center;">Ocena dobra</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w zakresie wiedzy przedmiotowej ma niewielkie braki; • samodzielnie rozwiązuje zadania o niewielkim lub średnim stopniu trudności, trudniejsze z pomocą nauczyciela; • czyta ze zrozumieniem, samodzielnie potrafi znaleźć w tekście potrzebne informacje; • w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych i stylistycznych; • stosuje reguły ortograficzne, popełnia niewiele błędów; • bierze czynny udział w lekcji; • systematycznie odrabia prace domowe, czasem także nieobowiązkowe; • zeszyt prowadzi w miarę starannie, ma kompletne notatki i prace domowe; • zna treść lektur; <p>Ocenę dobłą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:</p> <p>I. ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI</p> <p>SŁUCHANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • koncentruje uwagę podczas słuchania dłuższych wypowiedzi innych oraz odtwarzanych utworów • w typowych sytuacjach komunikacyjnych cytuje wypowiedzi innych, wyraża swoje zdanie na temat wysłuchanego komunikatu • odróżnia informacje ważne od mniej ważnych • właściwie odbiera intencje nadawcy komunikatu (również te niewyrażone wprost) • na podstawie słuchanego tekstu tworzy notatkę, pisze krótkie streszczenie • odróżnia wypowiedzi literackie od informacyjnych i reklamowych • dostrzega zależność między przerośnym znaczeniem a intencją nadawcy • odczytuje przerośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich (objaśnia morał baśni, bajki, wyjaśnia metaforyczny charakter mitu) • na podstawie intonacji odróżnia zdania neutralne od wykrzyknikowych <p>CZYTANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio • rozumie funkcję akapitu i cytatu w wypowiedzi • objaśnia przerośne znaczenie wybranych wyrazów, związków wyrazów w wypowiedzi • odróżnia teksty literackie od informacyjnych i reklamowych • dostrzega zależność między przerośnym znaczeniem a intencją nadawcy • odczytuje przerośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich • wskazuje typowe elementy konstrukcyjne w zaproszeniach, życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach • głośno czyta utwory, uwzględniając zasady poprawnej artykulacji i intonacji • wskazuje różnice między rzeczownikami, czasownikami, przymiotnikami, liczebnikami, zaimkami, przyimkami i spójnikami • rozpoznaje równoważnik zdania • rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczb, osób, rodzajów; odróżnia formy osobowe czasowników od nieosobowych (bezokolicznik, formy zakończone na -no, -to) <p>DOCIERANIE DO INFORMACJI</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, jakiego typu informacje zawierają słownik ortograficzny, słownik wyrazów bliskoznacznych, słownik języka polskiego, słownik wyrazów obcych i umiejętnie je stosuje • wybiera informacje niewyrażone wprost z różnych źródeł, np. czasopism, stron internetowych <p>II. ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia swoje reakcje czytelnicze • analizuje elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia, wątek

- posługuje się pojęciami *akcja, fabuła, związek przyczynowo-skutkowy*
 - identyfikuje baśń, legendę, mit, bajkę, komiks
 - rozumie podstawową funkcję wersu, zwrotki, rymu, rytmu oraz objaśnia znaczenie i funkcję środków poetyckich, takich jak: przenośnia, porównanie, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy
 - rozumie funkcję akapitu jako logicznie wyodrębnionej całości w tekście
 - wyodrębnia elementy dzieła filmowego, zna główne etapy powstawania filmu i przedstawienia, rozumie pojęcie adaptacji
 - określa zadania twórców dzieła filmowego i teatralnego – aktora, reżysera, dekoratora, suflera, reżysera
 - charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość
 - odczytuje przesłanie utworu
- III. TWORZENIE WYPOWIEDZI**
- MÓWIENIE**
- przedstawia własne zdanie w rozmowie
 - świadomie dobiera intonację zdaniową
 - udziela odpowiedzi w formie krótkiej wypowiedzi
 - uczestniczy w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami; łączy za pomocą odpowiednich spójników współrzędne związki wyrazowe w zdaniu
 - wypowiada się w roli świadka i uczestnika zdarzeń
 - gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy charakteru na podstawie zachowań i postaw
 - wypowiada się logicznie i w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe, zwłaszcza przysłówki i wyrażenia przyimkowe
 - w sposób uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo służące do formułowania ocen i opinii, emocji i uczuć (np. epitety, porównania, zdrobnienia, poprawnie używa odpowiedniego stopnia przymiotnika i przysłówka)
 - objaśnia znaczenia dosłowne i metaforyczne wyrazów
 - odróżnia wyrazy pokrewne od synonimów
 - umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (wzbogaca tworzony tekst wyrazami bliskoznacznymi i przeciwstawnymi), składni (stosuje różnorodne typy zdań: pojedyncze i złożone; celowo używa różnych typów wypowiedzi: pytających, oznajmujących, wykrzyknikowych, rozkazujących w zależności od sytuacji komunikacyjnej; stosuje się do zasad poprawnej interpunkcji), fleksji (używa odmiennej części mowy w poprawnych formach), *wygłasza tekst poetycki z pamięci, posługując się pauzą, barwą głosu; zwraca uwagę na ważne treści tekstu
 - stosuje się do zasad właściwego akcentowania wyrazów i intonowania wypowiedzi
- PISANIE**
- stosuje poznane zasady ortografii dotyczące pisowni ó – u, rz – ż, ch – h i interpunkcji, poprawnie używa i zapisuje formy nieosobowe czasownika
 - w kilkudzaniowych wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami łączy za pomocą odpowiednich spójników współrzędne związki wyrazowe i stosuje się do zasad interpunkcji
 - w tekstach świadomie stosuje wyrazy bliskoznaczne, zastępuje powtarzające się w tekście wyrazy odpowiednimi zaimkami
 - w wypowiedziach gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy charakteru na podstawie zachowań i postaw
 - układa życzenia, gratulacje, zapisuje przepis, instrukcję, ogłoszenie, zaproszenie
 - stosuje akapit jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi
 - pisze logicznie i uporządkowane pod względem chronologicznym opowiadanie, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe; opowiada z perspektywy świadka i uczestnika zdarzeń (pamiętnik, dziennik)
 - zapisuje dialog w opowiadaniu
 - w sposób uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, stosując słownictwo służące do formułowania ocen i opinii, emocji i uczuć (np. epitety, porównania, zdrobnienia)
 - opisując obraz, rzeźbę, ilustrację, plakat, stosuje podstawowe słownictwo charakterystyczne dla danej dziedziny sztuki
 - dostrzega błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawia

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- w wyczerpującym stopniu opanował materiał przewidziany w programie;
- samodzielnie lub z niewielką pomocą nauczyciela rozwiązuje problemy i ćwiczenia;
- czyta ze zrozumieniem teksty literackie przewidziane w programie, dokonuje ich samodzielnej interpretacji;
- przygotowuje ciekawe prezentacje, recytacje i inscenizacje;
- wypowiada się w sposób poprawny i precyzyjny;
- aktywnie uczestniczy w lekcji;
- systematycznie odrabia prace domowe i często wykonuje prace nieobowiązkowe;
- sporadycznie popełnia błędy ortograficzne;
- dokładnie zna treść lektur;
- estetycznie prowadzi zeszyt przedmiotowy (ma kompletne notatki i prace domowe poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, gramatycznym i merytorycznym);

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:

I. ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI

ŚLUCHANIE

- przekazuje treść wysłuchanych wypowiedzi, potrafi ustosunkować się do wypowiedzi innych oraz nawiązać do nich podczas własnej wypowiedzi
- uzasadnia swoje zdanie na temat wysłuchanego komunikatu
- nazywa intencje nadawcy komunikatu, dostrzega zależność między przerośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi, w sytuacjach typowych odróżnia fakty od opinii

CZYTANIE

- wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio i wykorzystuje je w wypowiedzi np. opisującej lub oceniającej postać fikcyjną lub rzeczywistą
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych i wykorzystuje je w odczytaniu znaczeń dosłownych i przerośnych
- wykorzystuje treści zawarte w artykule, instrukcji, przepisie, tabeli, schemacie i notatce
- nazywa intencje nadawcy komunikatu, dostrzega zależność między przerośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi
- nazywa osobę mówiącą w tekście w zależności od rodzaju utworu (podmiot liryczny, narrator)
- w sytuacjach typowych odróżnia fakty od opinii
- wskazuje typowe elementy stylistyczne i graficzne w zaproszeniach, życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach
- dostrzega relacje między takimi elementami konstrukcji, jak tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie
- głośno czyta utwory, wykorzystując umiejętność poprawnej artykulacji i intonacji, aby oddać sens odczytywanego tekstu
- rozumie funkcje użytych w tekście zdań pojedynczych rozwiniętych i nierozwiniętych, pojedynczych i złożonych, równoważników zdań
- rozumie funkcję użytych form przypadków, liczb, osób, czasów w tekstach literackich, użytkowych, reklamowych

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- w zależności od celu poszukiwań świadomie wybiera odpowiedni słownik (słownik ortograficzny, słownik wyrazów bliskoznacznych, słownik języka polskiego, słownik wyrazów obcych)
- konfrontuje ze sobą informacje zgromadzone na podstawie różnych źródeł

II. ANALIZA

I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- konfrontuje swoje reakcje czytelnicze z innymi odbiorcami
- charakteryzuje osobę mówiącą na podstawie jej wypowiedzi
- objaśnia funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w utworze epickim oraz środków stylistycznych w utworze poetyckim (w tym rozróżnia ożywienie i uosobienie jako rodzaje przerośni)
- wykorzystuje wiedzę na temat wersu, zwrotki, rymu, rytmu, refrenu do interpretacji utworu
- wyróżnia wśród przekazów audiowizualnych programy informacyjne, rozrywkowe,

	<p>reklamy; dostrzega różnice między celem tych programów</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość; konfrontuje sytuację bohaterów z własnymi doświadczeniami <p>III. TWORZENIE WYPOWIEDZI</p> <p>MÓWIENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia własne zdanie w rozmowie, podaje odpowiednie przykłady, cytuje, stosuje się do reguł grzecznościowych • rozpoczyna i podtrzymuje rozmowę na temat lektury czy dzieła filmowego • udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym • w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje frazeologizmy i przysłowia związane z omawianą tematyką • poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego w czasach przeszłym i przyszłym • w opisie dzieła kultury stosuje słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy wobec dzieła • interpretuje przenośne treści utworów poetyckich przewidzianych w programie nauczania • zaznacza akcenty logiczne, stosuje pauzy, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu • wzbogaca komunikat pozawerbalnymi środkami wypowiedzi • dokonuje samokrytyki wypowiedzi i doskonali ją pod względem konstrukcji i języka <p>PISANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi zastosować reguły ortograficzne w sytuacjach nietypowych (np. wykorzystać wiedzę o wyrazach pochodnych i rodzinie wyrazów, pisowni <i>nie</i> w przeciwstawieniach) • przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, a także zdania w równoważniki zdań i odwrotnie – odpowiednio do przyjętego celu • komponuje poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, fleksyjnym, składniowym wypowiedzi o przejrzystej, logicznej kompozycji • uzasadnia własne zdanie, podaje odpowiednie przykłady, np. z lektury • udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym • w wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje frazeologizmy i przysłowia związane z omawianą tematyką • komponuje i przekształca plan wypowiedzi • pisze opowiadanie twórcze, list z perspektywy bohatera, baśń • w opisie dzieła kultury stosuje słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy wobec dzieła • sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (dba o poprawność słownikową tworzonych wypowiedzi, odpowiednio dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, wzbogacając tekst w zależności od formy wypowiedzi i sytuacji komunikacyjnej), składni (tworzy ciekawe pod względem składniowym wypowiedzi, stosuje się do zasad poprawności logiczno-składniowej, dba o poprawną interpunkcję wypowiedzi złożonych), fleksji (w wypowiedziach stosuje w poprawnych formach odmienne i nieodmienne części mowy przewidziane w programie nauczania, w tym poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego w czasach przeszłym i przyszłym), fonetyki (biegle stosuje wiadomości z zakresu fonetyki i wykorzystuje je w poprawnym zapisie wyrazów) • dokonuje samodzielnej autokorekty napisanego tekstu
<p>Ocena celująca</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie i sprawnie posługuje się wiedzą; • samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności; • czyta ze zrozumieniem teksty literackie, potrafi interpretować teksty przewidziane w programie; • potrafi przygotować twórczą i oryginalną recytację, inscenizację; • w mowie i piśmie posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem; • poprawnie stosuje reguły ortograficzne nawet w trudnych wyrazach; • systematycznie odrabia prace domowe i zadania dodatkowe; • estetycznie prowadzi zeszyt przedmiotowy (ma kompletne notatki i prace domowe poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, gramatycznym i merytorycznym); • dokładnie zna treść lektur; • aktywnie uczestniczy w lekcji i zajęciach pozalekcyjnych związanych z językiem polskim;

	<ul style="list-style-type: none"> • zawsze wykonuje prace dodatkowe; • osiąga sukcesy w konkursach z języka polskiego na szczeblu co najmniej szkolnym; <p>Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz:</p> <p>I. ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI</p> <p>SŁUCHANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • w rozmowie i innych sytuacjach komunikacyjnych celowo odwołuje się do wypowiedzi innych osób • dokonuje selekcji informacji w celu wykorzystania ich w sytuacjach nietypowych • dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi w tekstach poetyckich i reklamowych, wskazuje elementy o charakterze perswazyjnym <p>CZYTANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem na poziomie krytycznym teksty spoza listy lektur • interpretuje utwory poetyckie i prozatorskie <p>DOCIERANIE DO INFORMACJI</p> <ul style="list-style-type: none"> • wybiera i wykorzystuje informacje z różnych źródeł (np. czasopism, stron internetowych) we własnych wypowiedziach o charakterze informacyjnym lub oceniającym <p>II. ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w różnych utworach epickich i poetyckich • wskazuje elementy baśni, legendy, bajki, mitu w innych tekstach kultury oraz odnajduje i omawia nawiązania do tego typu utworów we współczesnych tekstach kultury, np. opowiadaniach, reklamach, oraz w języku, np. we frazeologii • odnosi się do postaw bohaterów fikcyjnych i opisuje otaczającą ich rzeczywistość • dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi w tekstach poetyckich i reklamowych, wskazuje elementy o charakterze perswazyjnym <p>III. TWORZENIE WYPOWIEDZI</p> <p>MÓWIENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia własne stanowisko w związku ze sposobem rozwiązania problemu, wykonania zadania, formułuje twórcze uwagi • podejmuje rozmowę na temat przeczytanej lektury dzieła także spoza kanonu lektur przewidzianych programem nauczania w klasie piątej; omawia je w odniesieniu do innych dzieł także spoza kanonu lektur • interpretuje metaforyczne i symboliczne treści utworów literackich i plastycznych <p>PISANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzy samodzielne wypowiedzi cechujące się ciekawym ujęciem tematu, pomysłową formą, poprawną konstrukcją oraz właściwym doбором środków językowych • wykazuje się szczególną dbałością o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową oraz estetykę zapisu wypowiedzi • świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania słownictwa, składni, fleksji i fonetyki
Szczegółowe kryteria dotyczące oceniania	
Obszary podlegające ocenie	<p>Na ocenę semestralną z języka polskiego składają się oceny różnych form aktywności ucznia. Oceniane są: sprawdziany wiedzy i umiejętności, sprawdziany gramatyczne, pisemne formy wypowiedzi (prace stylistyczne), kartkówki, dyktanda, prace domowe, technika czytania, rozumienie tekstu, odpowiedzi ustne, aktywność na lekcji, ćwiczenia i zadania wykonywane w klasie, praca w grupach i indywidualna, wygłaszanie tekstów z pamięci, zeszyt przedmiotowy, wytwory pracy ucznia, dodatkowe prace dla chętnych, udział w konkursach i olimpiadach.</p>

Zasady organizowania i oceniania prac ucznia; Sposoby sprawdzania osiągnięć

1. Sprawdzian jest formą sprawdzania wiadomości i umiejętności z kilku lekcji wprowadzających nowy materiał i jest zapowiadany przez nauczyciela z tygodniowym wyprzedzeniem. Sprawdzian trwa godzinę lekcyjną. Uczniowie znają zakres sprawdzanej wiedzy i umiejętności oraz kryteria oceniania.

Skala oceniania prac pisemnych-sprawdzianów (zgodnie ze statutem):

- 0-33% niedostateczny
- 34-49% dopuszczający
- 50-75% dostateczny
- 76-89% dobry
- 90-96% bardzo dobry
- 97-100% celujący

2. Kartkówka obejmuje treści edukacyjne i umiejętności z 1-3 ostatnich lekcji, trwa 10 – 15 minut. Kartkówka nie musi być zapowiadana, jeśli obejmuje materiał z ostatniej lekcji.

Kartkówka zapowiedziana obejmuje materiał z trzech ostatnich lekcji.

3. Pisemne formy wypowiedzi (prace stylistyczne)

W pracach pisemnych ocenie podlega:

- a) zrozumienie tematu,
- b) sposób realizacji tematu,
- c) znajomość danej formy wypowiedzi,
- d) poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna,
- e) konstrukcja pracy i jej forma graficzna.

4. Dyktando

a) Znajomość zasad ortografii i stosowanie ich w praktyce sprawdzane są poprzez dyktanda, testy ortograficzne, teksty z lukami.

b) Dyktanda sprawdzające oceniane są według następujących kryteriów:

- 0 błędów – celujący
 - 1 błąd – bardzo dobry
 - 2-3 błędy – dobry
 - 4-5 błędów – dostateczny
 - 6-7 błędów – dopuszczający
 - 8 błędów – niedostateczny
- c) Trzy błędy interpunkcyjne traktuje się jako jeden błąd ortograficzny
- d) Wyróżnia się błędy podstawowe i błędy drugiego rzędu

Błędy podstawowe (zasadnicze, rażące) dotyczą zasad pisowni wyrazów z :

- ó – u,
- rz- Ź,
- h- ch,
- „nie” z poznanymi częściami mowy,
- wielkich liter,
- pisowni łącznej przyimka z rzeczownikiem lub inną częścią mowy deklinującą się,
- pisowni zakończeń rzeczowników – i, - ii, - ij.

Błędy drugiego rzędu dotyczą pozostałych zasad

- 3 błędy drugiego rzędu to 1 błąd podstawowy.

e) Uczniom posiadającym odpowiednie orzeczenie poradni pedagogiczno – psychologicznej obniżane są wymagania edukacyjne zgodnie z zaleceniami tej poradni.

Nauczyciel może postawić ocenę z "plusem" lub z "minusem" biorąc pod uwagę charakter błędów, zakres materiału ortograficznego, z którego uczeń pisze dyktando.

5. Recytacja

- a) Uczeń przygotowuje recytację utworu poetyckiego lub fragmentu prozy.
- b) Termin recytacji zależy od stopnia trudności utworu oraz możliwości ucznia i nie może być krótszy niż dwa dni.
- c) Kryteria oceny recytacji:
 - opanowanie pamięciowe tekstu
 - dykcja, artykulacja

	<ul style="list-style-type: none"> • tempo recytacji (dostosowanie do sytuacji lirycznej) • siła i barwa głosu • wyrazistość, ekspresja, nastrój • postawa, mimika <p>6. Wypowiedzi ustne Kryteria oceny wypowiedzi ustnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiedź wiąże się z zadaniem tematem, • spójność i logiczne uporządkowanie wypowiedzi, • płynność opowiadania, • rozwinięcie wypowiedzi w ramach określonej koncepcji ucznia, • wyraźne mówienie, • przestrzeganie poprawności językowej • dostosowanie sposobu mówienia do sytuacji opowiadania. <p>7. Praca na lekcji Uczeń za aktywny udział w lekcji może otrzymać „plus”. Jeśli zdobędzie 10 plusów otrzymuje cząstkową ocenę bardzo dobrą.</p> <p>8. Prace domowe</p> <p>a) Obowiązkiem ucznia jest systematyczne odrabianie prac domowych oraz przestrzeganie terminu i sposobu ich wykonania.</p> <p>b) Nieodrobienie pracy domowej lub nieprzygotowanie do lekcji zostaje odnotowane przez nauczyciela za pomocą tzw. „minusa”. Pięć minusów to ocena niedostateczna. Prace pisemne, na które uczeń miał kilka dni – podlegają ocenie wyrażonej stopniem.</p> <p>c) Za prawidłowo i estetycznie odrobione zadanie uczeń otrzymuje plusy. Pięć plusów to ocena bardzo dobra.</p> <p>9. Prowadzenie i ocena zeszytów przedmiotowych</p> <p>a) Uczeń ma obowiązek systematycznie i starannie prowadzić zeszyt do języka polskiego oraz uzupełniać ćwiczenia do nauki o języku.</p> <p>b) Przy ocenie zeszytu brane są pod uwagę: kompletność notatek, ich poprawność merytoryczna, estetyka oraz poprawność ortograficzna i interpunkcyjna.</p> <p>c) W przypadku pojawienia się dużej ilości rażących błędów lub nieczytelnego pisma, nieznajdujących uzasadnienia psychologicznego (dysleksja, dysortografia, dysgrafia), nauczyciel może zlecić przepisanie lub ponowne napisanie notatki, dodatkowe ćwiczenia ortograficzne w zeszycie lub inny rodzaj poprawy.</p> <p>d) Uczeń ma obowiązek uzupełnienia notatek w zeszycie i ćwiczeniach za czas nieobecności w szkole.</p> <p>10. Przygotowanie ucznia do lekcji Uczeń ma obowiązek:</p> <p>a) systematycznie przygotowywać się do zajęć,</p> <p>b) w terminie odrabiać prace domowe,</p> <p>c) posiadać na każdej lekcji zeszyt przedmiotowy, podręcznik, zeszyt ćwiczeń (zgodnie z zapowiedzią nauczyciela), piórniki wyposażony w pióro, kolorowy długopis, klej i linijkę.</p>
Zasady poprawiania ocen	<p>1. Uczeń ma prawo do poprawy oceny z pracy klasowej, sprawdzianu lub innej w terminie uzgodnionym z nauczycielem, ale nie dłuższym niż 2 tygodnie od otrzymania niekorzystnej dla siebie oceny. Można poprawić maksymalnie 5 ocen.</p> <p>2. Uczeń nieobecny na pracy klasowej lub sprawdzianie zobowiązany jest do napisania zaległych prac pisemnych w terminie uzgodnionym z nauczycielem.</p> <p>3. Uczeń poprawia tylko raz daną ocenę, a pod uwagę brana jest ocena korzystniejsza dla ucznia.</p>
Ustalenie śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej	<p>1. Klasyfikacja semestralna i roczna polega na podsumowaniu osiągnięć edukacyjnych ucznia oraz ustaleniu oceny klasyfikacyjnej.</p> <p>2. Ocena śródroczna i roczna nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych.</p> <p>3. Przy wystawianiu oceny śródrocznej i rocznej nauczyciel uwzględnia postępy ucznia.</p> <p>4. Ocenę śródroczną i roczną wystawia nauczyciel najpóźniej na 7 dni</p>

	<p>przed posiedzeniem rady klasyfikacyjnej i przekazuje informację o ocenie uczniowi.</p> <p>5. Sposób poprawiania klasyfikacyjnej oceny niedostatecznej semestralnej lub rocznej reguluje rozporządzenie MEN (statut szkoły).</p>
<p>Formy informowania rodziców</p>	<p>1. Nauczyciel i wychowawca na początku każdego roku szkolnego informuje uczniów oraz ich rodziców o:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z języka polskiego, • sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów, • warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana oceny klasyfikacyjnej, • trybie odwoływania od wystawionej oceny klasyfikacyjnej. <p>2. O uzyskiwanych ocenach uczeń jest informowany na bieżąco. Sprawdziany pozostają w szkole w dokumentacji nauczyciela. Na wyraźne życzenie uczeń otrzymuje skserowany sprawdzian do domu.</p>
<p>Kryteria oceniania uczniów dyslektycznych, z ryzykiem dysleksji lub innymi specyficznymi trudnościami w uczeniu się posiadających opinie poradni psychologiczno – pedagogicznej.</p>	<p>1. Nie ocenia się głośnego czytania ucznia przy całej klasie, umiejętność tę w miarę możliwości sprawdza nauczyciel indywidualnie.</p> <p>2. Kontroluje się stopień zrozumienia samodzielnie czytanych przez ucznia poleceń.</p> <p>3. Sprawdzanie wiadomości ogranicza się do krótkich partii materiału.</p> <p>4. W ocenie prac pisemnych uwzględnia się wartości merytoryczne, rozumiane jako: stopień opanowania umiejętności lub wiedzy i sposób jej przekazania (zrozumienie tematu, znajomość opisywanych zagadnień, kompozycja, komunikatywność – mimo błędów językowych, zamykanie myśli w granicach zdania, wypowiedź logicznie uporządkowana mimo błędów ortograficznych, graficznych i interpunkcyjnych).</p> <p>5. Formy sprawdzania i oceniania postępów w zakresie ortografii mają charakter dyktand z komentarzem, okienkiem ortograficznym, pisaniem z pamięci i innych ćwiczeń ortograficznych.</p> <p>6. W zeszytach przedmiotowych nie ocenia się estetyki pisma.</p> <p>7. Wymagana jest znajomość lektur.</p> <p>8. Śródroczna i roczna ocena klasyfikacyjna uzależniona jest od postępów w nauce, zaangażowania i systematyczności w pracy.</p>
<p>Kryteria pracy i zasady oceniania uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego</p>	<p>1. Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim realizują tę samą podstawę programową, co ich sprawni rówieśnicy. Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia.</p> <p>b) W przypadku ucznia z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim nauczyciel skupia się na dalszym rozwijaniu sprawności językowych, w tym kształtowaniu złożonych struktur gramatycznych oraz budowaniem dłuższych wypowiedzi powiązanych w logiczną całość. Dostosowuje się formy i metody pracy z zastosowaniem ułatwień: odpowiednim doбором tekstów, ograniczeniem pojęć koniecznych do zapamiętania na rzecz ich zastosowania, praktyczny walor wypowiedzi pisemnych, modyfikacja tematyki wypowiedzi ustnych.</p> <p>c) Ocenę z przedmiotu ustala nauczyciel prowadzący po zasięgnięciu opinii nauczyciela wspomagającego. Podstawą oceniania jest położenie akcentu na ocenę wkładu pracy i zaangażowania, a nie poziom wiadomości czy umiejętności.</p>

Brzeszcze, dn.

Podpis nauczyciela